

پژوهش های

ایـــــــران شنـــــــاسی

پـرســش و پــاســـخ

پیرامون پیشینه ی تاریـخی فرهنگی تمـدنی ایران

******

مجموعه مقالات وبگاه ایران شنــاسی

معنای واژه ی «گبر»

www.iranologi.blogfa.com

IRANOLOGY11@GMAIL.COM

سال های

۱۳۹۲-۱۳۸٦

نوشته ی دکترمحمودرضاافتخارزاده

******

واژه ی «گبر» و آیینِ مَزدیَسنا!

پرسش : معنای واژه ی« گبـــــر» در زبان و ادبیات پارسی چیست ؟ و آیا اهانتی به آیین زرتشت می باشد ؟

پاسخ : واژه ی «گبر» از واژه ی آرامی «گبره = gabra »گرفته شده که در واژگان «پهلوی» نیز فراوان دیده می شود و به معنای «مرد» آمده است و معادل واژه ی اوستایی« نر=nar »می باشد. در« فرهنگ واژگان پهلوی»(Concise Pahlavi Dic / By : D.N.Mackenzie/1971.p.34 A=)به معنای «گودی و گودال» نیز آمده است! واژه ی «مرت=mart »پهلوی به معنای «مرد» در برابر «زن» آمده است.معادل آرامی آن «گبره=gabra »به معنای مطلق «مرد» است در مقابل زن ، چنین پیداست که این واژه از همان آغاز پیدایش بر «زرتشتیان» اطلاق می شده است.در متون سغدی نیز واژه ی «گبر» به کار رفته است : «... گبریت و معاونانش به تضرع و نماز ایستادند...گبریت به حال عبادت در برابر یسوع ایستاد ... » . واژه ی «گبر» در ادبیات و فرهنگ های فارسی بسیار آمده است .در شاهنامه این واژه بسیار به کار رفته و معانی گونا گونی از آن اراده شده است . مولف کتاب «دبستان المذاهب» که خود زرتشتی است می نویسد : «...اکنون مزدکیان در لباس گبری هستند ... » ن . ک : ص ۱۰۵. استاد ارجمند و دانشمند ، شادروان ابراهیم پورداود اصرار دارد که «گبر» مشتق از «کافر» است !. چنین پیداست که استاد پورداود از فرهنگ های غربی متاثر شده چراکه فرهنگ نویسان فرنگی واژه ی «گبر» را مشتق از«کافر» دانسته و مترادف با آن می دانند . در فرهنگ های فرانسه و انگلیسی ، «گبر» به معنای «کافر» آمده است. فرهنگ «وبستر=webster »واژه ی «گبر» را این گونه ثبت کرده : Ghebre,Gheber »ومی نویسد : «فارسی آنGabr و عربی آنKafir است »، و معنا می کند : « نامی اسلامی برای فرد زرتشتی ! = A moslem name for Zoroastrian»فرهنگ معروف فرانسه «روبر =Robert»نیز «گبر =gueber »را به همین معنا گرفته است . اما خوشبختانه دانشنامه ی معتبر« لاروس» درمعنای «گبر =

Guebre » چنین نوشته : «واژه ای پارسی است که بر فرد زرتشتی اطلاق شود= gueber: (persan ghebr) .perse qui appartient a la religion de Zoroastre ». نک: Nouveau petit Larousse . paris. 1968 . p 490. . باید یاد آور شوم که: واژه ی« گبر» چگونه می تواند مشتق یا معرب «کافر» باشد ؟ و طبق کدام قاعده و قانون تعریب ، چنین چیزی ممکن است ؟! و از طرفی چه نا همگنی میان حروف «گبر» و «کافر» وجود داشته که چنین تعریب بی ربط و نا موزونی صورت گرفته باشد ؟! و از دیگر طرف در کدام کتاب فقه و تاریخ تازی دیده شده که آنان برای زرتشتیان واژه ی «کافر» را به کار برند و یا کدام ایرانی مسلمان از ادای کلمه ی «کافر» ناتوان بوده که واژه ی «گبر» را به کار برده است ؟! واژه ی «گبر» هیچ رابطه ای با«کافر» ندارد و مفید هیچ معنای زشت و توهین آمیزی نیست . واژه ی «گبر» واژه ای است پهلوی پارسی باستان واز همان آغاز برای زرتشتیان وضع شده است و مدلول خاص لفظ «گبر» ، زرتشتی است . شادروان استاد «پورداود» از« فرهنگ بارتلمه» ی آلمانی نیز متاثر است که چون او در«فرهنگ لغات ایران باستان»(= Christian Bartholomae/Altiranisches Worterbuch.straosburg.1994)واژه ی گبر را نیاورده استاد نتیجه گرفته که «گبر» اصالت آریایی ندارد !! اخرین ویرایش ۱۳۹۲/۱۱/۱۵خورشیدی.

اَلـدِّراســاتُ الايــرانيِّـــة

اَسْــئلة و اَجْــوبَـــة

حَوْلَ خَلْفيّةِ ايرانَ اَلتّاريخيّة والثّقافيّة والْحضاريّة

للباحث و الكاتب الايرانى

الدكتورمحمودرضاافتخارزاده

****

IRANOLOGY

QUESTION & ANSWER

About historical , cultural & civilizational background of Iran

www.iranologi.blogfa.com

IRANOLOGY11@GMAIL.COM

BY

DR.M.R.EFTEKHARZADEH